

HET VAST COMITÉ P EN DE BIJZONDERE INSPECTIEDIENSTEN (BID'S): ENIGE DUIDING BIJ HET WETTELIJK KADER EN BIJ ENKELE ONDERZOEKSBEVINDINGEN EN -ERVARINGEN

Spreekbeurt studiedag CPS 'Nieuwe uitdagingen voor de bijzondere inspectiediensten'

(Gent, 20 oktober 2022)

Herman Daens

Vast lid Vast Comité P

1. TER INTRODUCTIE

Namens het Vast Comité P dank ik u van harte voor de uitnodiging om op deze studiedag de openingspeech te mogen verzorgen. Deze uitnodiging hangt natuurlijk op aan artikel 1 van de organieke Wet van 18 juli 1991 die het Vast Comité P bevoegd verklaart voor de politiediensten die volgens artikel 3 van die wet ook de BID's omvatten. Over de precieze afbakening van die bevoegdheid hing destijds wel wat mist. In 2006 werd die uitgeklaard. Er werd me gevraagd deze afbakening nog even in herinnering te brengen wat ik uiteraard graag doe: in de praktijk blijkt er bij bepaalde BID's namelijk toch nog wat discussie over deze kwestie te bestaan. In aansluiting op deze toelichting geef ik aan waarom het van belang is dat het Vast Comité P bevoegd is inzake de BID's en ga ik in op wat het Vast Comité P sedert 2006 ondernomen heeft in relatie tot de BID's. Hierbij worden in het bijzonder twee recente toezichtsonderzoeken kort toegelicht. Ik rond af met enkele voorstellen ter verbetering van het functioneren van de BID's en van het toezicht daarop. Die voorstellen komen uit de ervaringen van het Vast Comité P.

2. DE WETTELIJKE BEVOEGDHEID VAN HET VAST COMITÉ P JEGENS DE BID'S

Ik zal de wettelijke bevoegdheid van het Vast Comité P jegens de BID's relatief *'in a nutshell'* behandelen. Meer duiding en bronnenmateriaal kunnen gevonden worden in het door Politeia in 2006 uitgegeven boek *'De bijzondere inspectiediensten'* en in het jaarverslag 2006 van het Vast Comité P.

Kern van het verhaal is het reeds vermelde artikel 3 van de organieke Wet van 18 juli 1991 op het Vast Comité P. Dat artikel bepaalt dat de controle van het Vast Comité P zich richt op de politiediensten, zijnde – naast de lokale en de federale politie – de diensten die ressorteren onder de overheden en instellingen van openbaar nut waarvan de leden met de hoedanigheid

van officier van gerechtelijke politie of van agent van gerechtelijke politie bekleed zijn. Voor de toepassing van de voornoemde wet worden met politiediensten gelijkgesteld, de personen die individueel bevoegd zijn om strafbare feiten op te sporen en vast te stellen. Volgens het Vast Comité P maakt die bepaling dat het bevoegd is voor alle BID's. Wanneer men namelijk kijkt naar de vigerende definities van de notie 'BID', dan is het duidelijk dat een BID altijd in rechtstreeks verband staat met (bijzonder) strafrecht en dus met het opsporen van inbreuken (en het opstellen van processen-verbaal), derhalve met taken van gerechtelijke politie. De vraag rees dan of dit genuanceerd moet worden als er bepaalde BID's zijn waarbij er geen agenten of officieren van gerechtelijke politie derwijze expliciet aangesteld zijn. Dat blijkt niet het geval te zijn. Op basis van een studie van de bestaande handboeken strafvordering kan men er namelijk van uitgaan dat, wanneer ambtenaren van BID's gelast zijn met een opdracht van gerechtelijke politie (dit is – zoals gezegd – altijd het geval) en zij gemachtigd zijn om proces-verbaal op te stellen maar niet expliciet de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toebedeeld krijgen, ze sowieso agent van gerechtelijke politie zijn. De operationele leden van de BID's of leden die op het terrein werken of er inspecties of controles uitvoeren, zijn derhalve officieren of agenten van gerechtelijke politie. Het Vast Comité P is derhalve bevoegd voor alle BID's.

Men kan stellen dat de wetgever de notie 'politiediensten', het werkdomein van het Vast Comité P, niet geduid heeft vanuit hetgeen ze doen (de functie), maar wel op basis van een – als het ware – organiek criterium (de dienst en de hoedanigheid). Of een dienst nu vooral regulerend, preventief of bestuurlijk optreedt dan wel opsporingsgericht en dus gerechtelijk, was voor de wetgever manifest niet van tel om het toepassingsgebied *ratione personae* van het Vast Comité P af te bakenen: als binnen de betrokken dienst de leden de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie hebben en als de dienst ressorteert onder de overheden en instellingen van openbaar nut is het Vast Comité P bevoegd en kan het toezicht uitoefenen op de ganse werking van de betrokken dienst en kan het bijvoorbeeld het regulerend optreden van de BID onder de loep nemen. Ook als een BID vooral regulerend optreedt mag namelijk niet vergeten worden dat bij een BID het strafrecht steeds om de hoek schuilt: artikel 3 van de Wet van 18 juli 1991 is dus steeds in beeld bij een BID. Een argument te meer voor de bevoegdheid van het Vast Comité P jegens alle BID's ligt besloten in het zogenaamde 'Pinsterplan I' van 5 juni 1990, de bron van de organieke Wet van 18 juli 1991. In dat plan van de toenmalige Regering werd een externe controle over de politie- en inlichtingendiensten vooropgesteld: hierbij was geenszins sprake van een onderscheiden controle naargelang de reguliere politie dan wel BID's betrokken zijn.

Enkel indien het Vast Comité P bevoegd is voor alle BID's en dit in alle facetten van hun functioneren kan het Vast Comité P zijn taak vervullen die de wetgever hem toevertrouwd. In de voorbereidende werken op een Wet van 3 mei 2003 die de organieke Wet van 18 juli 1991 wijzigde staat het nog als volgt – ik citeer: “*Om deze opdracht ten volle te kunnen uitvoeren, volstaat het niet dat het alle nodige informatie inzamelt, dit wil zeggen fungeert als algemeen observatorium van het politiebestedel en toezichtsonderzoeken uitvoert. Het is voor het Parlement derhalve noodzakelijk dat de activiteiten van het Comité P aanleiding geven tot een algemene en pertinente analyse die het mogelijk maakt aanbevelingen te formuleren,*

de vastgestelde disfuncties te remediëren en aldus de algemene werking van de politiediensten te verbeteren". In de voorbereidende werken op de Wet van 18 juli 1991 zelf luidde het als volgt: *"In wezen bestaat de opdracht van het toezichtsorgaan erin om vast te stellen of de politieke verantwoordelijken op één of andere wijze de werking van de politien inlichtingendiensten waarvoor ze bevoegd zijn zouden moeten bijschaven en of de wetgeving die van toepassing is op de genoemde diensten zou moeten worden aangepast"*. Een beperking in de BID's zou maken dat voor de van het toezicht door het Vast Comité P uitgesloten BID's, het Parlement verstoken zou blijven van een analyse van de wetsconformiteit van hun optreden en van hun doelmatigheid. Een beperking *contra legem* van de controle door het Vast Comité P tot het puur gerechtelijke optreden van de BID's zou dan weer een kunstmatige cesuur inhouden, vermits bij het regulerende optreden van de BID's – zoals gezegd – het gerechtelijke, opsporingsgerichte steeds op de achtergrond aanwezig is. Bovendien is het naar het vertrouwen van de burger toe onverdedigbaar om de controle derwijze in te dijken. Het is namelijk net het spel van regulering en bestraffing dat bij bepaalde burgers mogelijk een gevoel van ongelijkheid en dus onbillijkheid ten aanzien van de fundamentele rechten doet rijzen. Verder is het zo dat de reguliere politie en de BID's in de praktijk wel eens samenwerken. Dit is een argument te meer om de controle door het Vast Comité P op de BID's ruim op te vatten: dergelijke gezamenlijke optredens zullen door het Vast Comité P nooit ten volle beoordeeld kunnen worden, als het zich enkel maar zou kunnen richten op de betrokken reguliere politiediensten of als het het regulerende optreden van de BID's buiten beschouwing zou moeten laten.

2.2. EEN BIJZONDERHEID: DE BEVOEGDHEID VAN HET VAST COMITÉ P JEGENS BID'S DIE AFHANGEN VAN EEN GEMEENSCHAP OF EEN GEWEST

Ik moet nog wijzen op één bijzonderheid. In 2010 rees de vraag of het Vast Comité P ook bevoegd is voor de BID's die afhangen van een gemeenschap of een gewest. Uiteindelijk hangt het VCP op aan het federale parlement. De vraag was of er vanuit gegaan moet worden dat het toezicht op die diensten overgedragen is aan de gemeenschappen en gewesten samen met de bevoegdheid waarop het toezicht betrokken heeft. De juridische dienst van de Kamer van de volksvertegenwoordigers antwoordde aan de Kamervoorzitter hierover het volgende: *"Het Comité P is bevoegd ten aanzien van de leden van de bijzondere inspectiediensten die afhangen van een gemeenschap of gewest die bekleed zijn met de hoedanigheid van officier of agente van gerechtelijke politie wat hun optreden in die hoedanigheid betreft"*. Het Vast Comité P heeft deze appreciatie steeds gevolgd.

3. DE NOODZAKELIJKHEID VAN TOEZICHT OP BID'S DOOR HET VAST COMITÉ P

Het is een goede zaak dat het Vast Comité P toezichtsbevoegd is inzake de BID's. Meer nog: het is een noodzaak. Wanneer we de bevoegdheden van de verschillende BID's – en die BID's zijn talrijk én divers – bekijken dan blijkt dat zij beschikken over zeer ingrijpende

bevoegdheden waarmee ernstig ingegrepen wordt op de rechten en vrijheden van de burger. Ik noem in dit kader: plaatsen betreden; huiszoekingen verrichten; voorwerpen in beslag nemen; inlichtingen inwinnen; stukken ter inzage vragen; verklaringen of getuigenissen opnemen; fouilleringen uitvoeren; processen-verbaal opstellen (dat meestal bewijswaarde heeft tot bewijs van het tegendeel); soms ook personen aanhouden. Het merendeel van de BID's kan ook (onrechtstreeks) geweld gebruiken, ze hebben namelijk de mogelijkheid om de sterke arm van de politie te vorderen. Men kan, wanneer we de wereld van de BID's bekijken, dus gerust stellen dat de geïntegreerde politie al lang niet meer beschikt over het monopolie van het wettig geweld. Dit is in het bijzonder het belang wanneer we kijken naar de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen, in de voorbereidende werken op de organieke Wet van 18 juli 1991 uitdrukkelijk genoemd als dienst waarvoor het Vast Comité P bevoegd is: deze BID is bevoegd tot vuurwapengebruik en kan in zekere mate bijzondere opsporingsmethoden inzetten. Te meer vermits binnen de BID's overwegend een intern toezicht ontbreekt, is derhalve toezicht door het Vast Comité P manifest noodzakelijk. Ook het feit dat BID's over een bepaalde afhandelingsmacht beschikken bij inbreuken op bijzondere strafwetgeving maakt dat toezicht des te belangrijker is.

4. DE ACTIVITEITEN VAN HET VAST COMITÉ P JEGENS BID'S SEDERT 2006

4.1. ALGEMEEN

Zoals reeds aangegeven, is 2006 een kernjaar in de werking van het Vast Comité P jegens BID's. Toen werd namelijk intens werk gemaakt van het voornemen uit 2004 en 2005 om zich de volgende jaren te focussen op de BID's. Dit voornemen werd als dusdanig in het Parlement gepresenteerd en door deze laatste minstens impliciet bijgetreden. Aanleiding was onder meer een strafonderzoek door de Dienst Enquêtes P naar mogelijke corruptie door een inspecteur werkzaam bij de FOD Mobiliteit. Uit dat onderzoek kwam onder meer naar voor dat er in de praktijk van de BID's mogelijk verschillende juridische interpretaties zouden kunnen bestaan rond de al dan niet bevoegdheid van het Vast Comité P over bepaalde BID's. Dit resulteerde in de uitklaring van dit vraagstuk. Ik verwijs naar mijn uiteenzetting van daarnet. De stelling van het Vast Comité P over zijn bevoegdheid werd gepubliceerd in een verslagboek van die studiedag, hoger vernoemd, maar kreeg – zoals al gezegd – ook haar plaats in het jaarverslag 2006 van het Vast Comité P: dit houdt ook in dat de parlementaire begeleidingscommissie van het Vast Comité P en dus het Parlement ze zich eigen gemaakt heeft. In de nasleep van de studiedag publiceerde het Vast Comité P een aantal teksten (Vigiles, Orde van de dag, Politiejournaal, enkele cahiers van het Vast Comité P) waarin het inhaakte op de enorme diversiteit die het vaststelde in de wereld van de BID's en waarin de idee van een kaderwet beklemtoond werd om tot meer transparantie in het landschap van de BID's te komen. Ik kom hier later op terug. Een ander initiatief om tot meer transparantie te komen was het uitbrengen van vier cahiers waarin zo veel mogelijk BID's (exhaustiviteit is vrijwel onmogelijk), op federaal niveau en op het niveau van de gemeenschappen en gewesten, schematisch geschetst werden naar organisatie, taken, bevoegdheden...

De jongste jaren zette het Vast Comité P voor wat zijn toezichtopdracht inzake de BID's betreft in op toezichtsdossiers. Hierin wordt op zich los gewerkt van aangiften/klachten die uiteraard – net als strafdossiers – wel behandeld bleven en blijven: bij toezichtsonderzoeken wordt ingezet op politieel relevante themata, binnen de opdracht van het Vast Comité P, en wordt gewerkt volgens bepaalde gekozen onderzoeksmethodologieën, inbegrepen interviewing. Men kan dus vaststellen dat ook inzake de BID's het Vast Comité P de verschillende soorten onderzoeken die het kan voeren, daadwerkelijk voert. Ik licht kort twee recente thematische onderzoeken toe. Het onderzoek 'Politieel rechtshandhaving op de Noordzee vanuit Belgisch perspectief' (2017) laat ik hier verder onbesproken. Ik geef enkel aan dat dit onderzoek over de grenscontroles aan de maritieme buitengrenzen ook uitgebreid ingaat op de rol van de BID's in dat gebeuren. Het toont eens te meer aan dat het Vast Comité P werk maakt van zijn wettelijke taak op het vlak van de BID's.

4.2. TWEE TOEZICHTSONDERZOEKEN VAN HET VAST COMITÉ P INZAKE BID'S TOEGELICHT

4.2.1. Het toezichtsonderzoek naar de wijze waarop door de bijzondere federale BID's invulling gegeven wordt aan de Salduzregeling

Het eerste toezichtsonderzoek (2020) dat ik u kort wil toelichten, kadert in het eerste facet van de opdracht van het Vast Comité P: toezicht houden op de bescherming van de rechten die de Grondwet en de wet aan de personen waarborgen. In het onderzoek boog het Vast Comité P zich over de toepassing door tien federale BID's van de Salduzregeling over het recht op bijstand door een advocaat bij het verhoor. Hiermee situeert het onderzoek zich in het recht op een eerlijk proces (art. 6 EVRM). De kwestie is voor de BID's bijzonder uitdagend omdat zij naast strafrechtelijk ook regulerend kunnen optreden en dus de betrokken overtreding van het bijzonder strafrecht administratief kunnen afhandelen. Bij de BID's rijst dan specifiek de vraag hoe ervoor gezorgd wordt dat het bedoelde bijstandsrecht voor de burger gegarandeerd wordt wanneer de ene afhandelingsvorm overloopt in of gelijktijdig verloopt met de andere. Het Vast Comité P stelde vast dat de betrokken BID's opmerkelijke inspanningen leverden om de Salduzregeling te implementeren. Desalniettemin werden in de afgenomen interviews toch bepaalde wenken gegeven dat de opleiding over de regeling niet altijd even adequaat was en dat de modelformulieren inzake het verhoor nogal eens van mekaar verschilden: dit leidde tot soms disparate praktijken en soms tot onduidelijkheid over het betrokken wettelijk kader (de regeling uit het Wetboek van Strafvordering en/of de specifieke regeling). Het Vast Comité P kwam dan ook tot de volgende aanbevelingen: 1) het organiseren van bijkomende opleidingen die terreingericht zijn en in het bijzonder ingaan op de verhoudingen tussen het wetgevend kader van de controlebevoegdheid en de Salduzregelgeving; 2) een bijkomende waarborg te bieden voor het correct toepassen van de regelgeving door een praktische geheugensteun te voorzien, voor zover deze nog niet aanwezig is; 3) de Salduz-verhoormodellen in beide landstalen naar inhoud en vorm uniform

op te maken in de schoot van een zelfde organisatie, ze steeds in overeenstemming te houden met de laatste wijzigingen aan de Salduzregelgeving zoals ook vertolkt in omzendbrieven van het College van procureurs-generaal; 4) er voor te zorgen dat de BID's die niet op de hoogte waren van het bestaan van die omzendbrieven en die daarover geïnformeerd werden tijdens of na afloop van het onderzoek, de nodige stappen ondernemen om systematische bestemming te worden van deze documenten. Het is niet onbelangrijk op te merken dat deze aanbevelingen recent in zekere mate door het Vast Comité P nog eens extra onder de aandacht gebracht werden van de wetgever in een overzicht van aanbevelingen van het Vast Comité P over de periode 2011-2020. Dit is in het bijzonder het geval voor de aanbeveling over de uniformiteit van de modellen waarbij een belangrijke rol gezien wordt voor het College van procureurs-generaal. Het toont aan dat het Vast Comité P – dat in die aanbevelingen er ook voor pleit dat de BID's ook bij overduidelijke vaststellingen de overtreders verhoren – de vinger aan de pols houdt, ook inzake de BID's.

4.2.2. Het toezichtsonderzoek 'Steun en samenwerking tussen politiediensten en sociale inspectiediensten'

Het tweede toezichtsonderzoek (2021) dat ik kort wil bespreken ligt in het verlengde van onderzoek van het Vast Comité P uit 2011 en staat in relatie tot de tweede opdracht van het Vast Comité P: toezicht houden de coördinatie en de doelmatigheid van de politiediensten waaronder de BID's. In het onderzoek werd gefocust op de functionele banden die bestaan tussen de reguliere politiediensten en sociale inspectiediensten bij (wederzijdse) verzoeken om steun of samenwerking, zowel op structureel als op niet-structureel vlak. Op structureel vlak is de figuur van de arrondissementcel, geleid door de arbeidsauditeur, een belangrijk ankerpunt: één van haar opdrachten is namelijk controles op de naleving van verschillende sociale wetten met betrekking tot illegale arbeid en sociale fraude te organiseren en te coördineren. Daartoe bestaat ze uit vertegenwoordigers van verschillende BID's, waaronder de sociale inspectiediensten, en vertegenwoordigers van de lokale politiezones. De federale politie zit er sedert 2018 niet meer in. Op niet-structureel vlak werd gekeken naar de aard van de onvoorziene verzoeken om steun tussen sociale inspectiediensten en politiediensten.

Uit het onderzoek kwam, met betrekking tot de structurele steun, naar voor dat de arrondissementcel een bijzonder nuttig en aanbevolen vehikel is. In het kader van de arrondissementcel werken de lokale politiediensten en de sociale inspectiediensten in goede verstandhouding samen. Mensen kennen elkaar en aarzelen niet om elkaar te zien of te bellen en, binnen het kader van de arrondissementcel maar ook daarbuiten, controleoperaties te organiseren. Het Vast Comité P stelde overigens ook interessante samenwerkingsinstrumenten buiten de contouren van een dergelijke cel vast die uiteraard ook enkel toe te juichen zijn. Het betreft vooral samenwerking met de federale gerechtelijke politie. Op het vlak van structurele steun bleken er echter ook wel enkele kwesties (potentieel) problematisch: zo bleken sociaal inspecteurs bijwijlen huiverig om hun beslag- en verzegelingsbevoegdheid uit te oefenen wat dan leidde tot het hiermee belasten van de reguliere politie. Ook kwam uit het onderzoek naar voor dat de informatiestroom van de

sociale inspectiediensten naar de reguliere politie juridisch wel in orde was maar dat artikel 44/11/9, § 2 van de Wet op het politieambt belemmerend werkt voor de omgekeerde informatiestroom: de in die paragraaf bedoelde lijst van bestemmingen van politionele informatie blijft namelijk uit. Tot slot komt uit het onderzoek naar voor dat de meeste bevraagde sociaal inspecteurs niet direct vragende partij zijn om de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings (OGPHPDK), voorzien in artikel 50 van het Sociaal Strafwetboek, te verwerven: dit is uiteraard, in het kader van samenwerking met de reguliere politie, een uit te klaren zaak, dit op het niveau van de bevoegde ministers elk voor hun sociale inspectiediensten. Qua niet-structurele steun kwam uit het onderzoek naar voor dat verzoeken om onverwachte steun van de ene dienst aan de andere de uitzondering blijven. Opdat in voorkomend geval gepast en snel tussengekomen zou kunnen worden, verdient het volgens het Vast Comité P aanbeveling dat controles buiten de arrondissementen op voorhand meegedeeld worden aan de betrokken politiezones. In het licht van de optimalisering van de samenwerking tussen de reguliere politiediensten en de sociale inspectiediensten beveelt het Vast Comité P op basis van het onderzoek, naast het uitvaardigen door de bevoegde ministers van gepaste richtlijnen op het vlak van beslag en verzegeling, aan dat diezelfde ministers en andere ondertekenaars van het samenwerkingsprotocol in de strijd tegen ernstige georganiseerde sociale fraude nagaan of het opportuun is om een nationaal contactpunt te reactiveren waar alle informatie, zowel operationele als strategische, beschikbaar zou zijn voor alle partners. Tevens nodigt het Vast Comité P de korpschefs van de lokale politiezones die niet beschikken over een gespecialiseerde dienst uit tot reflectie over de vraag of het nodig dan wel opportuun is om een of meer van hun personeelsleden aan te wijzen als contactpersoon voor alle BID's.

4.3. DE ACTUELE ACTIVITEITEN VAN HET VAST COMITÉ P INZAKE BID'S

Thans loopt in de schoot van het Vast Comité P niet direct een toezichtsonderzoek over de BID's. Dit kan natuurlijk snel veranderen. Interessante onderwerpen, uiteraard met respect voor de bevoegdheidsafbakening van het Vast Comité P, inzake de BID's zijn namelijk legio, zoals ook moge blijken uit publicaties van onder meer Ponsaers en Bockstaele uit 2003 en 2015: anonimiteit in het sociaal strafrecht; verbaliseringsgedrag van inspecteurs (administratiefrechtelijke versus strafrechtelijke afhandeling) waarbij gefocust kan worden op de appreciatiebevoegdheid/discretionaire ruimte van inspecteurs bij BID's; de afstemming op mekaar van het inspectie- en vervolgingsbeleid; informatiestromen tussen inspectiediensten en tussen inspectiediensten en politie; een momentopname en kritische evaluatie van de inzet van bepaalde bevoegdheden, zoals de exploitatie van databanken; vragen rond de bewijswaarde van vaststellingen; enzovoort. Ook hier zal het Vast Comité P de vinger aan de pols houden.

Net als in het verleden ligt anno 2022 het aantal klachten/aangiften jegens diensten andere dan de lokale en de federale politie bij het Vast Comité P laag. Sedert 1 april 2017, datum van de opstart van de nieuwe databank van het Vast Comité P, gaan slechts enkele klachten/aangiften manifest over een BID. De Algemene Administratie van de Douane en

Accijnzen is daarbij koploper met acht klachten; één klacht gaat over de sociale inspectiediensten. Mogelijk kunnen studiedagen als deze waarin verduidelijkt wordt dat het Vast Comité P bevoegd is inzake BID's en de eventuele 'airplay' daarrond hierin verandering brengen. Ik wens op te merken dat het lage aantal aangiften/klachten bij het Vast Comité P toch wat in contrast staat met cijfers van de Nationale Ombudsman en met bepaalde open bronnen, uitgaand van bepaalde FOD's.

5. ENKELE VOORZETTEN TER VERDERE OPTIMALISERING VAN HET FUNCTIONEREN VAN DE BID'S EN VAN HET TOEZICHT TER ZAKE OP BASIS VAN DE ERVARINGEN VAN HET VAST COMITÉ P INZAK BID'S

Ik rond af met enkele voorzetten voor een verdere optimalisering van de BID's en van het toezicht erop. De ervaringen die het Vast Comité P over de jaren heen opdeed over de BID's leidden tot het inzicht dat de enorme diversiteit tussen de BID's, wel eens een lappendeken genoemd, bepaald problematisch kan zijn: BID's weten niet steeds van mekaar wat zij vermogen, ook de reguliere politie weet dat niet altijd of dikwijls niet; ook toezicht uitoefenen op BID's is daardoor geen evidentie. Tegen die achtergrond pleit het Vast Comité P voor een kaderwet voor de BID's, vergelijkbaar met de Wet op het politieambt voor de geïntegreerde politie. In die wet worden dan de opdrachten en bevoegdheden van de BID's geregeld en in bijzondere wetten mag er enkel om uitzonderlijke redenen van afgeweken worden. Een kaderwet leidt ook tot een verhoging van de rechtszekerheid en dus tot een groter vertrouwen van de burger in de politiediensten. Meer in het bijzonder biedt een kaderwet inzake de BID's, waarnaar dan bijzondere wetten kunnen verwijzen, de mogelijkheid in ruime mate komaf te maken met de enorme variaties op het vlak van onder meer de materiële en geografische bevoegdheden van de BID's, zoals die naar voor komen uit de vrijwel ontelbare bijzondere wetten waarin BID's hun rechtsgrond vinden. De noodzaak tot fijnstemming blijkt overigens des te meer uit het gegeven dat tal van deze wetten elkaar nogal eens overlappen en verschillende BID's bevoegd verklaren voor eenzelfde wetgeving of materie, maar volgens verschillende modaliteiten bijvoorbeeld op het vlak van de in te zetten bevoegdheden. Zo zou tevens meer eenheid worden geschapen in de rechten en plichten van de BID's, wat de democratische controle ter zake alleen maar ten goede komt. De uitvaardiging van een kaderwet zou, wegens de duidelijkheid die ze schept inzake wat een BID mag en niet mag, in elk geval ook kunnen leiden tot een (nog) betere samenwerking tussen de reguliere politiediensten en de BID's, hetgeen onontbeerlijk is om te komen tot een effectieve en efficiënte aanpak van een aantal ernstige maatschappijontwrichtende problemen, zoals mensenhandel. Aangezien BID's niet zelden bezig zijn met vitale sociaaleconomische velden van het maatschappelijke leven (mensenhandel, koppelbazerij, enzovoort), dringt een goede coördinatie tussen politie- en inspectiediensten zich op.

Naast een kaderwet zijn volgens het Vast Comité P nog andere ingrepen mogelijk om de duidelijkheid over wie wat vermag in het inspectiewezen te vergroten. Ik noem hier in het bijzonder de oprichting van een centraal punt, waartoe men zich op elk moment kan wenden

voor een steeds actuele stand van zaken van de wereld van de BID's en de creatie van een gemeenschappelijke opleiding voor alle functionarissen van de BID's. Die opleiding moet dan vooral betrekking hebben op de manier waarop de in essentie politionele bevoegdheden (zoals de redactie van processen-verbaal en de afname van verhoren) uitgeoefend dienen te worden en moet enerzijds betrekking hebben op het inspectiewerk en anderzijds op de eerder politiegerichte taakcomponent.

Volledigheidshalve merk ik op dat in een recent onderzoek van het Vast Comité P (2022) over de veiligheidsdiensten bij de openbare vervoersmaatschappijen ook een lans gebroken werd voor een gedegen kennis bij die diensten en bij de geïntegreerde politie over mekaars respectieve bevoegdheden.

Ik wens ook nog mee te geven dat toezicht op BID's geen evidente zaak is niet alleen door de enorme verscheidenheid in het landschap maar ook door de veelal grote *'technicité'* van de wetgeving die de BID's, ook zeer rijk in aantal, handhaven. Indien de taaklast van het Vast Comité P inzake de BID's zou stijgen dient in alle geval voorzien te worden in de nodige tijd en middelen in het bijzonder om extra mensen aan te trekken die de specialistische kennis, eigen aan het inspectiewezen, bezitten.

6. EPILOOG

Afsluitend. We zijn er allemaal voor een gedegen rechtshandhaving: de reguliere politie, de BID's maar ook de toezichtsorganen. Ik hoop dat met mijn spreekbeurt de rol van het Vast Comité P in dat gebeuren, waar nodig verduidelijkt, is.